

ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ ЯК ФАКТОР КІБЕРБЕЗПЕКИ: НОВИНИ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Сучасний освітній процес вимагає подальшої індивідуалізації розробки освітніх програм, навчальних планів та робочих програм окремих навчальних дисциплін з безумовним урахуванням специфіки його майбутньої діяльності та професійного спрямування. Однак існують декілька обов'язкових навчальних курсів, що формують загальний кругозір будь-якої освіченої людини.

„Основи економічної теорії” є одним з предметів, що є загальновизнано корисним та необхідним для усіх напрямів підготовки. Саме він формує економічний світогляд майбутнього випускника та принципи економічної взаємодії із зовнішнім світом незалежно від майбутнього професійного спрямування. В ньому наводяться найпростіші економічні категорії, визначаються фундаментальні економічні закони, на підставі яких він може здійснювати безпосередній вплив на рівень свого добробуту формуючи особисту мікроекономічну політику.

Викладання економічної теорії у вищих навчальних закладах України набуває дедалі обмеженіших форм та обсягів на фоні збільшення обсягів викладання так званих фахових економічних дисциплін. Це можна прослідкувати, зокрема, за скороченням годин вивчення для спеціальності „Комп'ютерна інженерія”, для якої взагалі відсутні семінарські/практичні заняття, а сам предмет отримав статус дисципліни „за вибором”. В умовах фактичного скорочення у 2017-2018 навчальному році тривалості першого навчального семестру до 11 реальних тижнів, гостро постає проблема оцінки якості та виставлення балів за навчання з цього курсу.

Йдеться про те, що протягом 11 тижнів студенти, що вивчають економіку нефахово, мають здати величезну кількість лабораторних робіт з обов'язкових предметів, обов'язкових домашніх завдань, декілька курсових робіт, і примушувати їх у повному обсязі, за таких умов, приділяти додатковий час на здачу тем з економічної теорії на консультаціях – нераціонально та просто

неправильно. Відтак, на допомогу для вирішення цієї проблеми прийшла методологія економічної теорії та один з фундаментальних економічних законів, які дедалі потужніше застосовуються для вирішення проблем організації навчального процесу та управління виробництва у сучасній вищій школі.

Закон економії часу полягає у прагненні робітника якомога менше витрачати часу на працю, не зменшуючи при цьому обсяги доходу. Зекономлений час працівник використовує для отримання додаткового доходу, відпочинку, спілкування, саморозвитку, хобі тощо. У нашому випадку робітником виступає студент і йдеться про скорочення часу для заробляння балів без втрати стипендії, а в деяких випадках – і для збільшення її розміру. Ми говоримо, зокрема, про участь у безкоштовних наукових конференціях та про опублікування спільних тез шляхом дистанційної співпраці „студент – викладач (науковий керівник)”. Шляхом застосування e-mail студент отримує від викладача інформацію та організаційні питання щодо майбутніх конференцій, орієнтовну тематику досліджень, вичитує та рецензує проміжні результати досліджень.

Результатом цього є не уявне, а реальне заглиблення слухачем вузу у декілька економічних проблем, опрацювання певного обсягу літератури та інформаційних джерел, нестандартний погляд на проблему (оскільки студент не є економістом за фахом) та спроба її вирішити, тобто засвоєння дедуктивно-індуктивного апарату. До інших зисків цієї методики ми відносимо: економію часу як студента, так і викладача; отримання заліку та високих балів, відповідно до якості та глибини дослідження; зростання рейтингу студента, кафедри, спеціальності, на якій він навчається, факультету, університету; можливість отримання підвищених та іменних стипендій; набуття досвіду наукової роботи; усвідомлення практичної дії деяких економічних законів, зокрема закону економії часу.

Особливе значення це має для студентів вже зазначеної спеціальності „Комп’ютерна інженерія” в умовах формування в Україні зародків

постіндустріальної економіки. Постіндустріальне або інформаційне суспільство характеризується всеохоплюючим поширенням інформації серед усіх верств населення, інформатизацією усіх суспільних процесів. В економіці ознакою такого суспільства є визначення інформації, знань та освіти головним фактором виробництва. Нагадаємо, що в індустріальну епоху таким фактором є капітал, а в аграрну – земля. Дуже цікавим за таких умов є підготовка до друку синергетичних матеріалів, що стосуються взаємопроникнення проблем економіки та інформатизації, які можуть дати набагато вищий кумулятивний ефект, ніж однобічний підхід до розв'язання цієї проблеми. Так само це є дуже важливим для усвідомлення цивілізаційної стадії розвитку нашої держави: домінування індустріального типу цивілізації, але й поява суттєвих паростків інформаційного суспільства, що характеризується вищим рівнем розвитку.

Саме економічна теорія, максимально інституціалізована, тобто збагачена впливом іншим суспільних наук, в сучасних умовах дає відповідь на питання про місце і роль людини в системі не лише економічних, а й усіх суспільних відносин. Крім того, засвоєння принципів ринкової економіки в індустріальну добу (тобто на сучасному етапі розвитку України) дає можливість сформувати потужний ресурс як зайнятості на традиційному ринку праці, так і самозайнятості випускників зазначеної спеціальності в сфері ІТ-технологій.

Наслідком застосування нового підходу щодо організації навчального процесу стала підготовка 13 опублікованих доповідей на 3 міжнародних конференціях. Враховуючи економію часу від застосування такої методології, тобто економлячи час для підготовки студентів з фахових дисциплін можна зробити наступний висновок. Беручи до уваги той факт, що одним з напрямів, за яким готують фахівців згадуваної спеціальності є кібернетична безпека, можна стверджувати, що вивчення економічної теорії сьогодні слід розглядати як фактор кібербезпеки України у дуже недалекому майбутньому.

**Яковенко Р. В., к.е.н., доцент,
голова секції економічної теорії ЦНТУ**